

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการสาธิตสหกรณ์มูลฐานในโรงเรียนของครูอาสาสมัครสาธิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการฯ และเปรียบเทียบปัญหาที่เกิดขึ้นตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูอาสาสมัครสาธิตในโรงเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดดำเนินงานโครงการสาธิตสหกรณ์มูลฐานในโรงเรียนของตน ในระหว่างปีพุทธศักราช 2533 - 2534 จำนวน 1,157 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 335 โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนได้ 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 83 โรงเรียน ครูอาสาสมัครสาธิต 285 คน โรงเรียนขนาดกลาง 87 โรงเรียน ครูอาสาสมัครสาธิต 412 คน โรงเรียนขนาดเล็ก 165 โรงเรียน ครูอาสาสมัครสาธิต 460 คน

การสุ่มตัวอย่างประชากร

จากจำนวนครูอาสาสมัครสาธิตในแต่ละโรงเรียนที่มีจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,157 คน ใน 335 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้ประชากรตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอาสาสมัครสาธิตในโรงเรียนที่เป็นหัวหน้า เป็นตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน ตามขนาดของโรงเรียน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดใหญ่	83	285	83
โรงเรียนขนาดกลาง	87	472	87
โรงเรียนขนาดเล็ก	165	460	165
รวม	335	1,157	335

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งสิ้น 335 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูอาสาสมัครสาธารณสุข ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 3 ปัญหาของครูอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนในการจัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ปัญหาเพิ่มเติม พร้อมข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานแต่ละด้าน

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับการจัดดำเนินโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากหนังสือคู่มือ เอกสารที่เกี่ยวข้องในการฝึกอบรม อาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน ตลอดจนเป้าหมายในการดำเนินงานของกองสาธารณสุขมูลฐาน สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน เช่น โครงการสุขภาพในโรงเรียน โครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุข โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนจากหนังสือ วารสาร และผลงานด้านการศึกษาวิจัย

3. สัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียน จากกองสาธารณสุขมูลฐาน สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

4. สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่ว ๆ ไป ของครูอาสาสมัครสาธารณสุข จำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอกทางการศึกษาที่สำเร็จ ประสบการณ์ในการทำงาน และค่าจ้างในการดำเนินงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 37 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาของครูอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน ในการจัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัดดำเนินงาน การสนับสนุนทรัพยากร การนิเทศติดตามและประเมินผล การร่วมมือและประสานงาน

ตอนที่ 4 ปัญหาเพิ่มเติม พร้อมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในแต่ละด้าน

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทาน พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้
6. นำแบบสอบถามไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ทางด้านสุขศึกษา สาธารณสุข และด้านการจัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียน จำนวน 7 คน ตรวจสอบพิจารณาและแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
7. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ พร้อมกับนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้
8. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนที่จัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอน 3 โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา อัลฟา โคออฟฟิเชียน (Alpha Coefficient)
9. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน จากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ส่งไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย 335 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่าง 335 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.5 โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลเหล่านี้ ตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงวันที่ 20 มีนาคม 2535

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Science Version X) ตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่ว ๆ ไปของครูอาสาสมัครสาธารณสุขทั้งหมดนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แยกตาม เพศ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอกทางการศึกษาที่สำเร็จ ประสบการณ์ในการทำงาน และการได้รับฟังคำชี้แจงในการดำเนินงานของโครงการ ฯ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการจัดดำเนินงานโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนของครูอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานของครูอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการกำหนดคะแนนดังนี้

ค่าของคะแนนเป็น 4 ระดับคือ

ปัญหามากที่สุด	เท่ากับ	4 คะแนน
ปัญหามาก	เท่ากับ	3 คะแนน
ปัญหาน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ไม่มีปัญหาเลย	เท่ากับ	1 คะแนน

3.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและสรุปรวมเป็นรายด้าน พร้อมนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยอาศัยคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย (ค่ามัธยิมเลขคณิต $\bar{X}$) มีดังนี้		
3.50 - 4.00	หมายถึง	ปัญหามากที่สุด
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปัญหามาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	ปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่มีปัญหาเลย

3.2 ทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ย ของปัญหาการจัดดำเนินงาน ของครูอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อโครงการสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามขนาดของโรงเรียน ใหญ่ กลาง เล็ก โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยค่า F-test และด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe' test) เป็นรายคู่ ถ้าการทดสอบพบที่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แบบสอบถามตอนที่ 4 เกี่ยวกับการเพิ่มเติมของปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ลักษณะแบบปลายเปิด (Open ended) สำหรับคำถามส่วนนี้ นำมาอภิปรายผล เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาจากการดำเนินงานเพิ่มเติม และเป็นข้อเสนอแนะอื่นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณด้วยค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยค่า F-test ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Science Version X) จากศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย